

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3170/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 86. § (3) bekezdés *b*) pontja és a 6/2014. (IV. 30.) OBH utasítás alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.832/2016/3. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.031/2015/15. számú ítélete és a Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A gazdasági társaság indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontja alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [2] 1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 86. § (3) bekezdés *b*) pontja és a bíróságok perbeli képviselőt szabályozó 6/2014. (IV. 30.) OBH utasítás (a továbbiakban: OBH utasítás) egésze, míg az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.031/2015/15. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.832/2016/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott, mivel álláspontja szerint annak részelemeit (a pártatlan és törvényes bíróhoz való jogát, a fegyverek egyenlőségét) sértette az OBH utasítás, illetve a támadott bírósági ítéletek.
- [4] 2. Az alkotmányjogi panasz, annak kiegészítése, valamint a támadott bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [5] Az alkotmányjogi panasz tárgyát megelőző előzményper tárgya hátralékos bérleti díj megfizetése volt, amely perben az indítványozó bérlőként alperesi pozícióban szerepelt. A Kaposvári Városi Bíróság 7.P22.203/2005/51. számú ítéletében a keresetnek helyt adott és az indítványozót a hátralékos bérleti díj megfizetésére kötelezte. A Somogy Megyei Bíróság 2.Pf.20.547/2008/8. számú ítéletével az elsőfokú bírósági ítéletet helyben hagyta.
- [6] Az indítványozó kártérítési pert indított a Kaposvári Törvényszék ellen a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) és (3) bekezdése – megsértése miatt, kérve 1 100 000 Ft és járulékai (törvényes kamat és perköltség) megfizetését.
- [7] A perben első fokon eljáró Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítéletben megállapította, hogy az alperes bíróság eljárása során nem sértette meg a Pp. 2. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakat, az alperesi cselekmények nem vezettek önkényes mérlegelésre és jogértelmezésre, ezért az indítványozó keresetét elutasította.
- [8] Az indítványozó fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a Pécsi Törvényszék súlyosan megsértette a kereseti kérelemhez kötöttség elvét (Pp. 215. §), mivel annak ellenére, hogy ő a Pp. 2. §-ra alapította keresetét, addig a törvényszék a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.) a bírósági jogkörben okozott kárra vonatkozó 349. §-a alapján bírálta el. A törvényszék továbbá tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a Pp. 2. §-a csak a perek észszerű időn belül történő befejezésének kötelezettségét foglalja magában.
- [9] A Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.031/2015/15. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. Az ítéltábla megállapította, hogy az indítványozó tévesen hivatkozott arra, hogy a törvényszék a kereset elbírálása során a Pp. 2. §-a helyett a Ptk. 349. §-át alkalmazta volna. A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú

bíróság azon álláspontjával, mely szerint az alperes bíróság eljárása sem elfogultnak, sem méltánytalannak, sem tisztességtelennek nem volt tekinthető.

- [10] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.832/2016/3. számú ítéletével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét elutasította és a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [11] 3. Az indítványozó úgy vélte, az a körülmény, hogy a bíróságok elleni kártérítési perekben a bíróságokat az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) Jogi Képviseleti Osztálya képviseli, alapvető alkotmányossági és pártatlansági problémákat vet fel. Az indítványozó szerint sérti a pártatlan ítélkezéshez való jogot, hogy az OBH és elnöke perbeli képviselőként „quasi elvárást tud megfogalmazni” az eljáró bíróval szemben a döntéshozatal során.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy az OBH Jogi Képviseleti Osztálya rendszeresen készít jelentést a bíróságokat érintő perekben eljáró bírók tevékenységéről, perbeli magatartásáról az OBH elnöke számára. Az indítványozó szerint az OBH Jogi Képviseleti Osztálya által jelzett perbeli vélt vagy valós bírói jogsértések miatt az OBH elnöke bármikor utasíthatja az érintett bíró szolgálati felettesét, hogy indítson ezen bíró ellen fegyelmi vagy alkalmatlansági eljárást. Az indítványozó úgy vélte, az OBH elnöke kontroll nélkül képes szankcionálni, ha az adott ügyben eljáró bíró nem az elvártak szerinti döntést hoz, de ugyanígy – tekintettel az OBH elnökének a bírók előmenetelére gyakorolt befolyására – jutalmazhatja is az elvárásoknak megfelelően ítélkező bírókat. Az indítványozó hivatkozott a fegyverek egyenlőségének a sérelmére is, mivel a bíróságok elleni kártérítési perekben „csak az alperesnek van lehetősége olyan képviselő igénybe vételére, aki alapvetően befolyásolni tudja a bírói döntést”. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában rendszer-szintű alaptörvény-sértésként, és nem eseti, egyedi jellegű problémaként értékelte az OBH Jogi Képviseleti Osztálya bíróságok elleni perekben tanúsított perképviselését. Ezért kérte a Bszi. 86. § (3) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó kérte, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság helyt ad a fenti kérelmének, úgy semmisítse meg az OBH utasítást is, tekintettel arra, hogy a Bszi. 86. § (3) bekezdés b) pontja megsemmisítése magával kell vonja a végrehajtására kiadott szabályzat megsemmisítését is.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy a Pécsi Törvényszék és a Pécsi Ítéltábla eljárása a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése] sérelmét okozta. E körben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a bíróságok megsértették az keresethez kötöttség elvét, amikor a Pp. 2. §-ára alapított keresetét a Ptk. 349. §-a alapján bírálták el. Ez pedig az önrendelkezési jogának a sérelmére vezetett. Ugyancsak a tisztességes bírósági eljárás sérelmét látta abban, hogy az elsőfokú bírósági ítélet kihirdetésekor a Ptk. 349. §-ára nem hivatkozott, az csak az írásba foglalt ítéletben jelent meg. Végezetül arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárásban többször átszignálták az ügyet, ami sértette a törvényes bíróhoz való jogát.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a szerinti indítványok megfelelnek-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [15] 4.1. Az indítványozó a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.031/2015/15. számú ítéletét 2016. január 18-án vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2016. március 17-én – határidőben – nyújtotta be postai úton az elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést és az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabályi rendelkezéseket, továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő azok megsemmisítésére, megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését, ugyanakkor csak részben indokolta, hogy a támadott jogszabályok, illetve bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.
- [16] 4.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a Bszi. 86. § (3) bekezdés b) pontja tekintetében az alkotmányjogi panasz nem minősül-e ítelt dolognak, mivel bírói kezdeményezés alapján a 3154/2017. (VI. 21.) AB határozatában a testület már érdemben vizsgálta a támadott törvényi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben

azt állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy a támadott rendelkezés nem sérti a bírói függetlenséget, valamint a független és pártatlan bírósághoz való alapjogot. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében: „Ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.”

- [17] A jelen ügyben az indítványozó tartalmilag a Bszi. 86. § (3) bekezdés *b)* pontja ugyanazon fordulatának vizsgálatát kérte, mint amiről az Alkotmánybíróság a 3154/2017. (VI. 21.) AB határozatában már döntött, méghozzá ugyanazon alkotmányos rendelkezés [XXVIII. cikk (1) bekezdés] és alkotmányos összefüggés alapján. Az előző határozat meghozatala óta a körülmények nem változtak meg, ezért az alkotmányjogi panasz érdemben nem bírálható el.
- [18] 4.3. Az OBH utasítás vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy annak alaptörvény-ellenességét az indítványozó nem indokolta, csak arra hivatkozott, hogy a Bszi. támadott rendelkezésének a megsemmisítése esetén az Alkotmánybíróságnak az annak végrehajtását szolgáló szabályzatot is meg kell semmisítenie. Az indítvány e tekintetben tehát nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontjában foglaltaknak.
- [19] 4.4. Az indítványozó a törvényes bíróhoz való joga sérelmére is hivatkozott, mivel előadása szerint több alkalommal is átszignálásra került az ügye, ám erről értesítést nem kapott. Az indítványozó állítását a Pécsi Törvényszék az alperes bíróságtól beszerzett iratok alapján nem látta igazoltnak. Az indítványozó fenti állítást az alkotmánybírósági eljárásban sem tudta hitelt érdemlően bizonyítani, így az alkotmányjogi panasz e tekintetben sem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek.
- [20] 4.5. Az indítványozó a bírósági eljárás tisztességtelen voltát azért is állította, mivel álláspontja szerint a Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítéletének szóbeli és írásbeli indokolása eltért egymástól, ti. az ítélet kihirdetésekor a Ptk. 349. §-ára nem hivatkozott a bíróság, ezzel szemben az írásba foglalt ítélet indokolása már e törvényi rendelkezés alapján utasította el a keresetet.
- [21] Az Abtv. 57. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján, illetve a jogszabály megalkotója, a törvény kezdeményezője vagy ezek képviselőjének meghallgatása, illetve véleménye megismerése után dönt. Ebből következően az alkotmánybírósági eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, az alkotmányjogi panasz elbírálása során az Alkotmánybíróság a támadott bírósági döntések meghozatalakor rendelkezésre álló iratok alapján dönt, így a csatolt hanganyag értékelésére nem volt mód. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítéletét – az indítványozó állításával ellentétben – a Pp. 2. §-a, nem pedig a Ptk. 349. §-a alapján hozta meg. A törvényszék ítéletében pusztán csak rámutatott, hogy az irányadó bírói gyakorlat (BDT2012.2679; BDT2009.1949; BDT2011.165; BDT2008.1829) szerint az eljáró bírósággal szemben indított kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot a fél számára a kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős ítélet felülvizsgálatára, tehát kártérítés alapjául nem szolgálhat, ha a fél a jogerős ítéletet érdemben vagy eljárási szabálysértésre hivatkozva továbbra is vitatja.
- [22] 4.6. Az indítványozó a keresethez kötöttség megsértése vonatkozásában az önrendelkezési jogának a sérelmére is hivatkozott, e körben azonban alaptörvényi rendelkezést nem, csak alkotmánybírósági határozatokat jelölt meg. Az indítvány e tekintetben sem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d)* pontjában foglaltaknak.
- [23] 5. Az Alkotmánybíróság – mindezeket figyelembe véve – megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, 27. §-ában meghatározott feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 31. § (1) bekezdése, 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *b)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/777/2016.

